

Gillet inför framtiden

Välkomna till Gillets jubileumsskrift vid vårt 50-årsjubileum. Skriften innehåller en översikt av vår historia, en presentation av Kvarngården och dess Sockenmuseum, några särskilda artiklar och framtidsfunderingar. Vi hoppas att skriften ska locka till läsning och eftertanke.

Gillet bildades och antog stadgar 1964. Dessa har reviderats genom åren, men portalparagrafen har stått sig. Den lyder likadant idag som för femtio år sedan:

§1 Knivsta Hembygdsgille har till ändamål att värna om och vårda hembygdens miljö och dess kulturarv och föra detta vidare till kommande generationer. Gillet vill nå detta syfte bl.a. genom

att främja kunskapen om och känslan för hembygden och dess historia

att dokumentera föremål, handlingar och skeenden med anknytning till bygden i gången tid och nutid,

att samarbeta med kommunala organ och kulturinstitutioner samt stimulera till initiativ som gagnar bygden och dess utveckling,

att anordna eller medverka vid information om bygden för att öka kunskapen om dess natur och historia.

Under de femtio år som förflutit sedan dess har Gillet skaffat sig en solid egen identitet. Den återuppförda Magasinsbyggnaden vid St. Stefanskyrkan ledde till att Gillet fick ansvar för Kvarngården genom ett historiskt avtal 1972 med den nya storkommunen Uppsala. Frivilliga insatser monterade ned, återuppbyggde, restaurerade och vardagsskötte. En krets med Folkdanslaget som kärna gav Gillet en plats i folks medvetande som gjorde bl.a. midsommarfirandet på Kvarngården till en naturlig del av bygdens liv.

Våra stadgeskrivare såg även de ett expanderande Knivsta. Orten tillhörde då Stockholms län, och miljonprogrammet var satt i rullning. 60.000 skulle få bostad i Knivsta enligt 1960-talets länsplanering. Så blev det inte – då. Knivsta överfördes till Uppsala län 1970, och planerna skrinlades. Omsorg och oro förenade dem som anade att utbyggnadstakten skulle sätta värnet om hembygdens kultur- och miljöarv på prov. Femtio år senare har expansionsplanerna återkommit.

Vår vision sträcker sig utöver Kvarngården och Sockenmagasinet. Den gäller kommunens sammantagna kultur- och miljöarv. Just de värden som ställs under tryck av dagens expansionsplaner. Gillets uppgift kan omöjlig vara att förhindra eller fördröja utveckling. Men väl att skapa utrymme och tid för eftertanke.

Hur ska man idag formulera en framtidsvision för Hembygdsgillet? Gillets uppgift är självklart att värna om grönområden och friluftsmöjligheter i samhällsplaneringen som skapar boendevärden för alla i ett långsiktigt gott samhälle. Kvarngården som samlingsplats och naturskola är en del av detta.

Så här kan vår vision formuleras:

- *att Gillet aktivt ska samverka med vårt kommunbibliotek för att alla ska ha tillgång till ett samlat kunskapsunderlag med anknytning till kommunens lokalhistoria*
- *att genom studiecirklar, föreläsningar, utflykter och platsbesök förankra lokalkännedom hos allmänheten om kommunens historiska platser, dess*

fornlämningar och dess märkesplatser från senare tid, dess jordbruks- och herrgårdslandskap

- *att utgöra en diskussionspartner för riksantikvarieämbete, länsstyrelse och kommun om gällande skyddsområden för kultur- och miljöarv*
- *att främja utbildning hos befintliga och tillkommande förtroendevalda och kommunala tjänstemän om vår lokalhistoria och relationen till långsiktigt skyddsvärda miljöer*
- *att stödja skolornas viktiga roll i hembygds-kunskap och naturlära*

När det gäller vår lokalhistoria kan vi med stor tillfredsställelse berätta att under förra året genomfördes en digitalisering av alla de nummer som tidigare utkommit av vår årsskrift SockenMagazinet! Därigenom ställs en ojämförlig lokal källa till hembygds-kunskap till allmänhetens förfogande! Dess kapitelrubriker återspeglar mycket av kunskaper, insikter och hågkomster av Knivstas historia, saga och sägen. Nu direkt tillgängliga för alla, antingen genom biblioteket, eller via vår hemsida.

Rent allmänt finns anledning att mobilisera allmänheten till värn för ansvarsfylld samhällsutbyggnad. Lokalkännedom om fornborgar, forngravar, bosättningsspår, källor som hållits i helgd osv. måste lyftas fram. Här kan Gillet erbjuda en naturlig plattform för att hjälpas åt att bedöma och lyfta fram såväl det som även i lag ska bevaras, som det som enligt vår mening är värt att bevara. Att samverka med andra föreningar där idealen överlappar välkomnar vi.

Som ett sätt att möta framtiden har styrelsen för Gillet inrättat Arbetsgrupper för skilda deluppgifter inom verksamheten. Det är ett sätt bland andra att organisera våra medlemmar till insatser över ett bredare fält. Tanken är att bättre tillvarata de uppgifter och de utmaningar som finns inbäddade i vår portalparagraf och vision. Det är ett sätt att möta nya utmaningar, och samtidigt bredda möjligheterna för våra medlemmar att verkligen vara delaktiga i en folkrörelse i tiden.

Vi firar vårt femtioårsjubileum med i att i lika mån hylla de första 50 årens entusiaster som att hälsa nuvarande och nya medlemmar att delta i vårt arbete de kommande decennierna!

Väl mött,

Terry Carlbom,
Ordförande